

హనుమత్ సీతాలక్ష్మణభరతశత్రుఘ్నపరివారసమేత శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

శ్రీమద్రామాయణాంతర్గతస్య ఆయోధ్యకొండస్య

సప్తవింశతినామక పాఠయజ్ఞ

మొదటి రోజు పాఠయజ్ఞ - 21.10.2021

స	త్యే	న	లో	కాన్	జ	య	తి	దీ	నాన్	దా	నే	న	రా	ఘ	వః
7	1	0	3	1	8	1	6	8	0	6	0	0	2	4	4

గు	రూన్	ఘ	శ్రూ	ష	యా	వీ	రో	ధ	ను	షా	యు	ధి	శా	త్ర	వాన్
3	2	5	2	6	1	4	2	9	0	6	1	9	5	2	4

స - 7

పాఠయజ్ఞం చేయవలసిన సర్గలు : 07

సర్గల వరుస సంఖ్యలు

01 - 07 సర్గలు

పాఠయజ్ఞ శ్లోకాల సంఖ్య

$50 + 57 + 49 + 45 + 26 + 28 + 36 = 291$ శ్లోకాలు

అథ సంకల్పః

శ్రీమదఖిలాండకోటిబ్రహ్మాండనాయకస్య, శ్రీపద్మావతీజానేః, శ్రీవేంకటేశ్వర పరబ్రహ్మణః, రూపాంతరభూతస్య, శ్రీరామచంద్రప్రభోః, అనుగ్రహేణ, అస్మిన్, సర్వజగదుపద్రవకాలే, ప్రపంచశాంత్యర్థమ్, అతి శీఘ్రమేవ, విషూచికా క్రిమేః, వినాశనార్థం, సర్వప్రపంచస్య, విశిష్య, భారతదేశస్య, ఉత్తరోత్తర, శుభసంపత్సమృద్ధ్యర్థం, సర్వేషామ్, ఆస్తికమహాజనానాం, సకుటుంబానాం, ఆయురారోగ్యైశ్వర్య, సద్బుద్ధిత్యాది, సర్వశుభఫలప్రాప్త్యర్థం, సర్వవిధ సుస్థిరతా సిద్ధ్యర్థం, విద్యావిత్తవాణిజ్య, దేశరక్షణాదిరంగేషు, సర్వతోముఖాభివృద్ధి ద్వారా, శ్రీరామరాజ్యస్య, పునర్వ్యవస్థాపనార్థం, వైదికధర్మాభిధానస్య, సనాతన ఆర్షధర్మస్య, సర్వోన్నతిసిద్ధ్యర్థం, తద్ధర్మప్రతికూలతా పరిహారార్థం, వైరిక్షయార్థం, గోసంరక్షణార్థం చ, విశేషతః, ఏతాదృశ, జగత్కళ్యాణకర, కార్యక్రమనిర్వహణశీలస్య, శ్రీమత్ తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానస్య, సర్వతోముఖాభివృద్ధ్యర్థం, హనుమత్ సీతాలక్ష్మణ, భరతశత్రుఘ్న, పరివారసమేత, శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణః, ప్రీత్యర్థం చ, అక్షరలక్షాత్మక, సీతాలక్ష్మణహనుమత్సమేత, శ్రీరామమూలమంత్రానుష్ఠాన, తర్పణ, హేలూమపూర్వకం

సత్యేన లోకాన్ జయతి, దీనాన్ దానేన రాఘవః ।

గురూన్ శుశ్రూషయా వీరః, ధనుషా యుధి శాత్రవాన్ ॥

ఇత్యేతన్మంత్రాంతర్గత, కటపయాది, సంఖ్యాశాస్త్రానుసారం, శ్రీమద్వాల్మీకి రామాయణాంతర్గత, అయోధ్యాకాండపారాయణం, ఆచార్యముఖేన, అన్యోన్యసాహాయ్యేన, లోకకళ్యాణార్థం, కరిష్యామహే.

***

శ్రీ రఘుప్రార్థన

రామాయ రామభద్రాయ రామచంద్రాయ వేధసే ।
రఘునాథాయ నాథాయ సీతాయాః పతయే నమః ॥ 1 ॥

శ్రీ ఆంజనేయ ప్రార్థన

గోష్పదీకృతవారాశిం మశకీకృతరాక్షసం ।
రామాయణమహామాలారత్నం వందేఽనిలాత్మజమ్ ॥ 2 ॥

శ్రీ వాల్మీకి ప్రార్థన

కూజంతం రామ రామేతి మధురం మధురాక్షరమ్ ।
ఆరుహ్య కవితాశాఖాం వందే వాల్మీకి కోకిలమ్ ॥ 3 ॥

శ్రీరఘుచంద్ర పరబ్రహ్మణే నమః

***

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే ప్రథమస్కంధః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

గచ్ఛతా మాతులకులం భరతేన తదాఽనఘః ।

శత్రుఘ్నో నిత్యశత్రుఘ్నః నీతః ప్రీతిపురస్కృతః ॥ 1.1 ॥ (2 సార్లు)

స తత్ర న్యవసద్భ్రాత్రా సహ సత్కారసత్కృతః ।

మాతులేనాశ్వపతినా పుత్రస్నేహేన లాలితః ॥ 1.2 ॥

తత్రాపి నివసంతా తౌ తర్వ్యమాణౌ చ కామతః ।

భ్రాతరౌ స్మరతాం వీరౌ వృద్ధం దశరథం నృపమ్ ॥ 1.3 ॥

రాజాఽపి తౌ మహాతేజాః సస్మార ప్రోషితౌ సుతౌ ।

ఉభౌ భరతశత్రుఘ్నౌ మహేంద్రవరుణోపమా ॥ 1.4 ॥

సర్వ ఏవ తు తస్యేష్టాః చత్వారః పురుషర్షభాః ।

స్వశరీరాద్వినిర్వృత్తాః చత్వార ఇవ బాహవః ॥ 1.5 ॥

తేషామపి మహాతేజాః రామో రతికరః పితుః ।

స్వయముచ్ఛరివ భూతానాం బభూవ గుణవత్తరః ॥ 1.6 ॥

స హి దేవైరుదీర్ఘస్య రావణస్య వధార్థిభిః ।

అర్థితో మానుషే లోకే జజ్ఞే విష్ణుస్సనాతనః ॥ 1.7 ॥

కౌసల్యా శుశుభే తేన పుత్రేణామితతేజసా ।

యథా వరేణ దేవానామ్ అదితిర్వజ్రపాణినా ॥ 1.8 ॥

స హి రూపోపపన్నశ్చ వీర్యవాననసూయకః ।

భూమావనుపమస్సూనుః గుణైర్దశరథోపమః ॥ 1.9 ॥

స తు నిత్యం ప్రశాంతాత్మా మృదుపూర్వం ప్రభాషతే ।

ఉచ్యమానోఽపి పరుషం నోత్తరం ప్రతిపద్యతే ॥ 1.10 ॥

కథశ్చీదుపకారేణ కృతేనైకేన తుష్యతి ।

న స్మరత్యపకారాణాం శతమప్యైత్మవత్తయా ॥ 1.11 ॥

శీలవృద్ధైర్జ్ఞానవృద్ధైః వయోవృద్ధైశ్చ సజ్జనైః ।

కథయన్నాస్త వై నిత్యమ్ అస్త్రయోగ్యాన్తరేష్వపి ॥ 1.12 ॥

బుద్ధిమాన్ మధురాభాషీ పూర్వభాషీ ప్రియంవదః ।

వీర్యవాన్ చ వీర్యేణ మహతా స్వేన విస్మితః ॥ 1.13 ॥

న చాన్యతకథో విద్వాన్ వృద్ధానాం ప్రతిపూజకః ।

అనురక్తః ప్రజాభిశ్చ ప్రజాశ్చాప్యనురంజతే ॥ 1.14 ॥

సానుక్రోశో జితక్రోధః బ్రాహ్మణప్రతిపూజకః ।
దీనానుకమ్పి ధర్మజ్ఞః నిత్యం ప్రగ్రహవాన్ శుచిః ॥ 1.15 ॥

కులోచితమతిః క్షాత్రం ధర్మం స్వం బహుమన్యతే ।
మన్యతే పరయా కీర్త్యా మహాత్ స్వర్గఫలం తతః ॥ 1.16 ॥

నాశ్రేయసి రతో విద్వాన్ న విరుద్ధకథారుచిః ।
ఉత్తరోత్తరయుక్తౌ చ వక్తా వాచస్పతిర్యథా ॥ 1.17 ॥

అరోగస్తరుణో వాగ్మీ వపుష్మాన్ దేశకాలవిత్ ।
లోకే పురుషసారజ్ఞః సాధురేకో వినిర్మితః ॥ 1.18 ॥

స తు శ్రేష్ఠైర్గుణైర్యుక్తః ప్రజానాం పార్థివాత్మజః ।
బహిశ్చర ఇవ ప్రాణః బభూవ గుణతః ప్రియః ॥ 1.19 ॥

సమ్యగ్విద్యావ్రతస్నాతః యథావత్సాంగవేదవిత్ ।
ఇష్వస్తే చ పితుశ్రేష్ఠః బభూవ భరతాగ్రజః ॥ 1.20 ॥

కళ్యాణాభిజనస్సాధుః అదీనః సత్యవాగ్మజుః ।
వృద్ధైరభివినీతశ్చ ద్విజైర్దర్మార్థదర్శిభిః ॥ 1.21 ॥

ధర్మకామార్థతత్త్వజ్ఞః స్మృతిమాన్ ప్రతిభానవాన్ ।
లోకే సమయాచారే కృతకల్పో విశారదః ॥ 1.22 ॥

నిభృతః సంవృతాకారః గుప్తమన్తస్సహాయవాన్ ।
అమోఘుక్రోధహర్షశ్చ త్యాగసంయమకాలవిత్ ॥ 1.23 ॥

దృఢభక్తిస్త్విరప్రజ్ఞః నాసద్గ్రాహీ న దుర్వచాః ।
నిస్తంద్రిరప్రమత్తశ్చ స్వదోషపరదోషవిత్ ॥ 1.24 ॥

శాస్త్రజ్ఞశ్చ కృతజ్ఞశ్చ పురుషాన్తరకోవిదః ।
యః ప్రగ్రహోనుగ్రహయోః యథాన్యాయం విచక్షణః ॥ 1.25 ॥

సతుగ్రహప్రగ్రహణే స్థానవిన్నిగ్రహస్య చ ।
ఆయకర్మణ్యుపాయజ్ఞః సందృష్టవ్యయకర్మవిత్ ॥ 1.26 ॥

శ్రైష్ఠ్యం శాస్త్రసమూహేషు ప్రాప్తో వ్యామిశ్రకేషు చ ।
అర్థధర్మౌ చ సంగృహ్య సుఖతన్త్రో న చాలసః ॥ 1.27 ॥

వైహారికాణాం శిల్పానాం విజ్ఞాతార్థవిభాగవిత్ ।
ఆరోహీ వినయే చైవ యుక్తో వారణవాజినామ్ ॥ 1.28 ॥

ధనుర్వేదవిదాం శ్రేష్ఠః లోకేఽ తిరథసమ్మతః ।
అభియాతా ప్రహర్తా చ సేనానయవిశారదః ।
అప్రధృష్యశ్చ సంగ్రామే క్రుద్ధైరపి సురాసురైః ॥ 1.29 ॥

అనసూయో జితక్రోధః న దృష్టో న చ మత్సరీ ।
న చావమన్తా భూతానాం న చ కాలవశానుగః ॥ 1.30 ॥

ఏవం శ్రేష్ఠగుణైర్యుక్తః ప్రజానాం పార్థివాత్మజః ।
సమ్మతస్త్రిషు లోకేషు వసుధాయాః క్షమాగుణైః ।
బుద్ధ్యా బృహస్పతేస్తుల్యః వీర్యేణాపి శచీపతేః ॥ 1.31 ॥

తథా సర్వప్రజాకాన్తైః ప్రీతినంజననైః పితుః ।
గుణైర్విరురుచే రామః దీప్తస్సూర్య ఇవాంశుభిః ॥ 1.32 ॥

తమేవం వ్రతసమ్పన్నమ్ అప్రథృష్యపరాక్రమమ్ ।
లోకపాలోపమం నాథమ్ అకామయత మేదినీ ॥ 2.1.33 ॥

ఏతైస్తు బహుభిర్యుక్తం గుణైరనుపమైస్సుతమ్ ।
దృష్ట్వా దశరథో రాజా చక్రే చింతాం పరన్తపః ॥ 1.34 ॥

అథ రాజ్ఞో బభూవైవం వృద్ధస్య చిరజీవినః ।
ప్రీతిరేషో కథం రామః రాజా స్యాన్మయి జీవతి ॥ 1.35 ॥

ఏషో హ్యస్య పరా ప్రీతిః హృది సంపరివర్తతే ।
కదా నామ సుతం ద్రక్ష్యామ్యభిషిక్తమహం ప్రియమ్ ॥ 1.36 ॥

వృద్ధికామో హి లోకస్య సర్వభూతానుకమ్పనః ।
మత్తః ప్రియతరో లోకే పర్షన్య ఇవ వృష్టిమాన్ ॥ 1.37 ॥

యమశక్రసమో వీర్యే బృహస్పతిసమో మతౌ ।
మహీధరసమో ధృత్యాం మత్తశ్చ గుణవత్తరః ॥ 1.38 ॥

మహీమహామిమాం కృత్వామ్ అధితిష్ఠన్తమాత్మజమ్ ।
అనేన వయసా దృష్ట్వా యథాస్వర్గమవాప్సుయామ్ ॥ 1.39 ॥

ఇత్యేతైర్వివిధైస్తైస్తైః అన్యపార్థివదుర్లభైః ।
శిష్టైరపరిమేయైశ్చ లోకే లోకోత్తరైర్గుణైః ॥ 1.40 ॥

తం సమీక్ష్య మహారాజః యుక్తం సముదితైశ్శుభైః ।
నిశ్చిత్య సచివైస్సార్థం యువరాజమమన్యత ॥ 1.41 ॥

దివ్యన్తరిక్షే భూవౌ చ ఘోరముత్పాతజం భయమ్ ।
సంభవక్షే చ మేధావీ శరీరే చాత్మనో జరామ్ ॥ 1.42 ॥

పూర్ణచంద్రాననస్యాథ శోకాపనుదమాత్మనః ।
లోకే రామస్య బుబుధే సంప్రియత్వం మహాత్మనః ॥ 1.43 ॥

ఆత్మనశ్చ ప్రజానాం చ శ్రేయసే చ ప్రియేణ చ ।
ప్రాప్తకాలేన ధర్మాత్మా భక్త్యా త్వరితవాన్పుపః ॥ 1.44 ॥

నానానగరవాస్తవ్యాన్ పృథగ్జానపదానపి ।
సమానినాయ మేదిన్యాః ప్రధానాన్ పృథివీపతీన్ ॥ 1.45 ॥

న తు కేకయరాజానం జనకం వా నరాధిపః ।
త్వరయా చానయామాస పశ్చాత్తా శ్రోష్యతః ప్రియమ్ ॥ 1.46 ॥

తాన్ వేశ్మనానాభరణైః యథాఽర్హం ప్రతిపూజితాన్ ।
దదర్శాలంకృతో రాజా ప్రజాపతిరివ ప్రజాః ॥ 1.47 ॥

అథోపవిష్టే నృపతౌ తస్మిన్ పరబలార్దనే ।
తతః ప్రవివిశుశ్చేషాః రాజానో లోకసమ్మతాః ॥ 1.48 ॥

అథ రాజనితీర్ణేషు వివిధేష్వాసనేషు చ ।
రాజానమేవాభిముఖాః నిషేదుర్నియతా నృపాః ॥ 1.49 ॥

సలబ్ధమానైర్వినియాన్వితైర్పుష్టైః, పురాలయైర్జానపదైశ్చ మానవైః ।
ఉపోపవిష్టైర్పుష్పతిర్పుతో బభౌ, సహస్రచక్షుర్భగవానివామరైః ॥ 1.50 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ప్రథమస్కర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాండే ద్వితీయస్కర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తతః పరిషదం సర్వామ్ ఆమన్త్య వసుధాధిపః ।
హితముద్ధర్షణం చైవమ్ ఉవాచ ప్రథితం వచః ॥ 2.1 ॥ (2 సార్లు)

దున్దుభిస్పనకల్పేన గమ్భీరేణానునాదినా ।
స్వరేణ మహతా రాజా జీమూత ఇవ నాదయన్ ॥ 2.2 ॥

రాజలక్షణయుక్తేన కాన్తేనానుపమేన చ ।
ఉవాచ రసయుక్తేన స్వరేణ నృపతిర్పుషాన్ ॥ 2.3 ॥

విదితం భవతామేతత్ యథా మే రాజ్యముత్తమమ్ ।
పూర్వకైర్మమ రాజేంద్రైః సుతవత్పరిపాలితమ్ ॥ 2.4 ॥

సోఽహమిక్ష్వాకుభిస్సర్వైః నరేంద్రైః పరిపాలితమ్ ।
శ్రేయసా యోక్తుకామోఽస్మి సుఖార్హమఖిలం జగత్ ॥ 2.5 ॥

మయాఽప్యచరితం పూర్వైః పన్థానమనుగచ్ఛతా ।
ప్రజా నిత్యమనిద్రేణ యథాశక్త్యభిరక్షితాః ॥ 2.6 ॥

ఇదం శరీరం కృత్స్నస్య లోకస్య చరతా హితమ్ ।
పాణ్డురస్యాతపత్రస్య చ్చాయాయాం జరితం మయా ॥ 2.7 ॥

ప్రాప్య వర్షసహస్రాణి బహున్యామూంషి జీవతః ।
జీర్ణస్యాస్య శరీరస్య విశ్రాంతిమభిరోచయే ॥ 2.8 ॥

రాజప్రభావజుష్టాం హి దుర్వహామజితేన్ద్రియైః ।
పరిశ్రాన్తోఽస్మి లోకస్య గుర్వీం ధర్మధురం వహాన్ ॥ 2.9 ॥

సోఽహం విశ్రమమిచ్ఛామి పుత్రం కృత్వా ప్రజాహితే ।
సన్నికృష్టానిమాన్ సర్వాన్ అనుమాన్య ద్విజర్షభాన్ ॥ 2.10 ॥

అనుజాతో హి మాం సర్వైః గుణైర్జ్యేష్ఠో మమాత్మజః ।
పురన్దరసమో వీర్యే రామః పరపురణ్డయః ॥ 2.11 ॥

తం చంద్రమివ పుష్యేణ యుక్తం ధర్మభృతాం వరమ్ ।
యకావరాజ్యే నియోక్తాస్మి ప్రీతః పురుషపుంగవమ్ ॥ 2.12 ॥

అనురూపస్స వై నాథః లక్ష్మీవాన్ లక్ష్మణాగ్రజః ।
త్రైలోక్యమపి నాథేన యేన స్యాన్నాథవత్తరమ్ ॥ 2.13 ॥

అనేన శ్రేయసా సద్యః సంయోజ్యైవమిమాం మహీమ్ ।
గతక్లేశో భవిష్యామి సుతే తస్మిన్నివేశ్య వై ॥ 2.14 ॥

యదిదం మేఽనురూపార్థం మయా సాధు సుమన్రితమ్ ।
భవన్తో మేఽనుమన్యంతాం కథం వా కరవాణ్యహమ్ ॥ 2.15 ॥

యద్యప్యేషా మమ ప్రీతిః హితమన్యద్విచిన్త్యతామ్ ।
అన్యా మధ్యస్థచిన్తా హి విమర్దాభ్యధికోదయా ॥ 2.16 ॥

ఇతి బ్రువన్తం ముదితాః ప్రత్యనన్దన్పుషా నృపమ్ ।
వృష్టిమన్తం మహామేఘం నర్దన్త ఇవ బర్హిణః ॥ 2.17 ॥

స్నిగ్ధోఽనునాదీ సంజజ్ఞే తత్ర హర్షసమీరితః ।
జనాఘోర్ఘ్నస్త్వసన్నాదః విమానం కమ్పయన్నివ ॥ 2.18 ॥

తస్య ధర్మార్థవిదుషః భావమాజ్ఞాయ సర్వశః ।
బ్రాహ్మణా జనముఖ్యాశ్చ పౌరజానపదైస్సహ ॥ 2.19 ॥

సమేత్య మన్త్రయిత్వా తు సమతాగతబుద్ధయః ।
ఊచుశ్చ మనసా జ్ఞాత్వా వృద్ధం దశరథం నృపమ్ ॥ 2.20 ॥

అనేకవర్షసాహస్రః వృద్ధస్త్వమసి పార్థివ ।
స రామం యువరాజానమ్ అభిషిచస్వ పార్థివమ్ ॥ 2.21 ॥

ఇచ్ఛామో హి మహాబాహుం రఘువీరం మహాబలమ్ ।
గజేన మహతాఽఽయాన్తం రామం ఛత్రావృతాననమ్ ॥ 2.22 ॥

ఇతి తద్వచనం శ్రుత్వా రాజా తేషాం మనఃప్రియం ।
అజానన్నివ జిజ్ఞాసుః ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 2.23 ॥

శ్రుత్వైవ వచనం యన్మే రాఘవం పతిమిచ్ఛథ ।
రాజానస్సంశయోఽయం మే కిమిదం బ్రూత తత్త్వతః ॥ 2.24 ॥

కథం ను మయి ధర్మేణ పృథివీమనుశాసతి ।
భవన్తో ద్రష్టుమిచ్ఛన్తి యువరాజం మమాత్మజమ్ ॥ 2.25 ॥

తే తమూచుర్మహాత్మానం పౌరజానపదైస్సహ ।
బహవో నృప కళ్యాణాః గుణాః పుత్రస్య సన్తి తే ॥ 2.26 ॥

గుణాన్ గుణవతో దేవ దేవకల్పస్య ధీమతః ।
ప్రియానానన్దనాన్ కృత్వాన్ ప్రవక్ష్యామోఽద్య తాన్ శృణు ॥ 2.27 ॥

దివ్యైర్గుణైశ్చక్రసమః రామస్సత్యపరాక్రమః ।
ఇక్ష్యాకుభ్యోఽపి సర్వేభ్యః హ్యతిరిక్తో విశాంపతే ॥ 2.28 ॥

రామస్సత్పురుషః లోకే సత్యధర్మపరాయణః ।
సాక్షాద్రామాద్వినిర్వుత్తః ధర్మశ్చాపి శ్రియా సహ ॥ 2.29 ॥

ప్రజాసుఖత్వే చంద్రస్య వసుధాయాః క్షమాగుణైః ।
బుద్ధ్యా బృహస్పతేస్తుల్యః వీర్యే సాక్షాచ్ఛచీపతేః ॥ 2.30 ॥

ధర్మజ్ఞస్సత్యసంధశ్చ శీలవాననసూయకః ।
క్షాన్తస్సాంత్యయితా శ్లక్షణః కృతజ్ఞో విజితేంద్రియః ॥ 2.31 ॥

మృదుశ్చ స్థిరచిత్తశ్చ సదా భవ్యోఽనసూయకః ॥ 2.32 ॥

ప్రియవాదీ చ భూతానాం సత్యవాదీ చ రాఘవః ।
బహుశ్రుతానాం వృద్ధానాం బ్రాహ్మణానాముపాసితా ॥ 2.33 ॥

తేనాస్యేహోఽతులా కీర్తిః యశస్తేజశ్చ వర్ణతే ।
దేవాసురమనుష్యాణాం సర్వాస్త్రైషు విశారదః ॥ 2.34 ॥

సమ్యగ్విద్యావ్రతస్నాతః యథావత్ సాంగవేదవిత్ ॥ 2.35 ॥

గాంధర్వే చ భువి శ్రేష్ఠః బభూవ భరతాగ్రజః ।
కళ్యాణాభిజనస్సాధుః అదీనాత్మా మహామతిః ॥ 2.36 ॥

ద్విజైరభివినీతశ్చ శ్రేష్ఠైః ధర్మార్థనైపుణైః ॥ 2.37 ॥

యదా వ్రజతి సంగ్రామం గ్రామార్థే నగరస్య వా ।
 గత్వా సౌమిత్రిసహితః నావిజిత్య నివర్తతే ॥ 2.38 ॥
 సంగ్రామాత్పునరాగమ్య కుంజరేణ రథేన వా ।
 పౌరాన్ స్వజనవన్నిత్యం కుశలం పరిపుచ్ఛతి ॥ 2.39 ॥
 పుత్రేష్వగ్నిషు దారేషు ప్రేష్వశిష్వగణేషు చ ।
 నిఖిలేనానుపూర్వ్యాచ్ఛ పితా పుత్రానివారసాన్ ॥ 2.40 ॥
 శుశ్రూషన్తే చ వశ్శిష్యాః కచ్చిత్కర్మసు దంశితాః ।
 ఇతి నః పురుషవ్యాఘ్రుః సదా రామోఽభిభాషతే ॥ 2.41 ॥
 వ్యసనేషు మనుష్యాణాం భృశం భవతి దుఃఖితః ।
 ఉత్సవేషు చ సర్వేషు పితేవ పరితుష్యతి ॥ 2.42 ॥
 సత్యవాదీ మహేష్వాసః వృద్ధసేవీ జితేంద్రియః ।
 స్మితపూర్వాభిభాషీ చ ధర్మం సర్వాత్మనా శ్రితః ॥ 2.43 ॥
 సమ్యగ్యోక్తా శ్రేయసాం చ న విగృహ్య కథారుచిః ।
 ఉత్తరోత్తరయుక్తౌ చ వక్తా వాచస్పతిర్యథా ॥ 2.44 ॥
 సుభూరాయత తామ్రాక్షః సాక్షాద్విష్ణురివ స్వయమ్ ।
 రామో లోకాభిరామోఽయం శౌర్యవీర్యపరాక్రమైః ॥ 2.45 ॥
 ప్రజాపాలనతత్త్వజ్ఞః న రాగోపహతేంద్రియః ।
 శక్తస్తైలోక్యమప్యేకః భోక్తుం కిన్ను మహీమిమామ్ ॥ 2.46 ॥
 నాస్య క్రోధః ప్రసాదశ్చ నిరర్థోఽస్తి కదాచన ।
 హస్త్యేవ నియమాద్వధ్యాన్ అవధ్యే న చ కుప్యతి ॥ 2.47 ॥
 యునక్త్యర్థైః ప్రహృష్టశ్చ తమసౌ యత్ర తుష్యతి ॥ 2.48 ॥
 శాన్తైస్సర్వప్రజాకాన్తైః ప్రీతిసంజననైర్పుణామ్ ।
 గుణైర్విరురుచే రామః దీప్తస్సూర్య ఇవాంశుభిః ॥ 2.49 ॥
 తమేవంగుణసంపన్నం రామం సత్యపరాక్రమమ్ ।
 లోకపాలోపమం నాథమ్ అకామయత మేదినీ ॥ 2.50 ॥
 వత్సశ్చేయసి జాతస్తే దిష్ట్వాఽసౌ తవ రాఘవ ।
 దిష్ట్వా పుత్రగుణైర్ముక్తః మారీచ ఇవ కాశ్యపః ॥ 2.51 ॥
 బలమారోగ్యమాయుశ్చ రామస్య విదితాత్మనః ।
 దేవాసురమనుష్యేషు సగంధర్వోరగేషు చ ॥ 2.52 ॥
 ఆశంసత జనస్సర్వః రాష్ట్రే పురవరే తథా ।
 ఆభ్యన్తరశ్చ బాహ్యశ్చ పౌరజానపదో జనః ॥ 2.53 ॥

స్త్రీయో వృద్ధాస్తరుణ్యశ్చ సాయంప్రాతస్సమాహితాః ।

సర్వాన్ దేవాన్నమస్యన్తి రామస్యార్థే యశస్వినః ॥ 2.54 ॥

తేషామాయాచితం దేవ త్వత్ప్రసాదాత్సమృద్ధ్యతామ్ ॥ 2.55 ॥

రామమింద్రివరశ్యామం సర్వశత్రునిబర్హణమ్ ।

పశ్యామో యౌవరాజ్యస్థం తవ రాజోత్తమాత్మజమ్ ॥ 2.56 ॥

తం దేవ దేవోపమమాత్మజం తే, సర్వస్య లోకస్య హితే నివిష్టమ్ ।

హితాయ నః క్షిప్రముదారజుష్టం, ముదాఽభషేక్తుం వరద త్వమర్హసి ॥ 2.57 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ద్వితీయస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే తృతీయస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

తేషామంజలిపద్మాని ప్రగృహీతాని సర్వశః ।

ప్రతిగృహ్యోబ్రవీద్రాజా తేభ్యః ప్రియహితం వచః ॥ 3.1 ॥ (2 సార్లు)

అహలాఽస్మి పరమప్రీతః ప్రభావశ్చాతులో మమ ।

యన్నే జ్యేష్ఠం ప్రియం పుత్రం యౌవరాజ్యస్థమిచ్ఛథ ॥ 3.2 ॥

ఇతి ప్రత్యర్చ్య తాన్ రాజా బ్రాహ్మణానిదమబ్రవీత్ ।

వసిష్ఠం వామదేవం చ తేషామేవోపశృణ్వతామ్ ॥ 3.3 ॥

చైత్రశ్రీమానయం మాసః పుణ్యః పుష్పితకాననః ।

యౌవరాజ్యాయ రామస్య సర్వమేవోపకల్ప్యతామ్ ॥ 3.4 ॥

రాజ్ఞస్తూపరతే వాక్యే జనఘోషో మహానభూత్ ।

శనైస్తస్మిన్ప్రశాన్తే చ జనఘోషే జనాధిపః ।

వసిష్ఠం మునిశార్దూలం రాజా వచనమబ్రవీత్ ॥ 3.5 ॥

అభిషేకాయ రామస్య యత్కర్మ సపరిచ్ఛదమ్ ।

తదద్య భగవన్ సర్వమాజ్ఞాపయితుమర్హసి ॥ 3.6 ॥

తచ్ఛ్రుత్వా భూమిపాలస్య వసిష్ఠో ద్విజసత్తమః ।

ఆది దేశాగ్రతో రాజ్ఞః స్థితాన్యుక్తాన్ కృతాంజలీన్ ॥ 3.7 ॥

సువర్ణాదీని రత్నాని బలీన్ సర్వాషధీరపి ।

శుక్లమాల్యాంశ్చ లాజాంశ్చ పృథక్ చ మధుసర్పిషీ ॥ 3.8 ॥

అహతాని చ వాసాంసి రథం సర్వాయుధాన్యపి ।
 చతురంగబలం చైవ గజం చ శుభలక్షణమ్ ॥ 3.9 ॥

చామరవ్యజనే శ్వేతే ధ్వజం ఛత్రం చ పాణ్డరమ్ ।
 శతం చ శాతకుమ్భానాం కుంభానామగ్నివర్చసామ్ ॥ 3.10 ॥

హిరణ్యశృంగమృషభం సమగ్రం వ్యాఘ్రుచర్మ చ ।
 ఉపస్థాపయత ప్రాతః అగ్న్యగారం మహీపతేః ॥ 3.11 ॥

యచ్చాన్యత్కించదేష్టవ్యం తత్సర్వముపకల్ప్యతామ్ ॥ 3.12 ॥

అన్తఃపురస్య ద్వారాణి సర్వస్య నగరస్య చ ।
 చందనస్రగ్భిరర్చ్యంతాం ధూపైశ్చ ఘ్రాణహారిభిః ॥ 3.13 ॥

ప్రశస్తమన్నం గుణవత్ దధిక్షీరోపసేచనమ్ ।
 ద్విజానాం శతసాహస్రే యత్రప్రకామమలం భవేత్ ॥ 3.14 ॥

సత్కృత్య ద్విజముఖ్యానాం శ్వః ప్రభాతే ప్రదీయతామ్ ।
 ఘృతం దధి చ లాజాశ్చ దక్షిణాశ్చాపి పుష్కలాః ॥ 3.15 ॥

సూర్యేఽభ్యుదితమాత్రే శ్వః భవితా స్వస్తివాచనమ్ ।
 బ్రాహ్మణాశ్చ నిమన్త్యంతాం కల్ప్యంతామాసనాని చ ।
 ఆబధ్యంతాం పతాకాశ్చ రాజమార్గశ్చ సంచ్యతామ్ ॥ 3.16 ॥

సర్వే చ తాలావచరాః గణికాశ్చ స్వలంకృతాః ।
 కక్ష్యాం ద్వితీయామాసాద్య తిష్ఠన్తు నృపవేశ్మనః ॥ 3.17 ॥

దేవాయతనచైత్యేషు సాన్నభక్షాస్పదక్షిణాః ।
 ఉపస్థాపయిత్వాస్యుః మాల్యయోగ్యాః పృథక్ పృథక్ ॥ 3.18 ॥

దీర్ఘాసిబద్ధా యోధాశ్చ సన్నద్ధా మృష్టవాససః ।
 మహారాజాంగణం సర్వే ప్రవిశన్తు మహేలాదయమ్ ॥ 3.19 ॥

ఏవం వ్యాదిశ్య విప్రౌ తౌ క్రియాస్తత్ర సునిష్ఠితౌ ।
 చక్రతుశ్చైవ యచ్ఛేషం పార్థివాయ నివేద్య చ ॥ 3.20 ॥

కృతమిత్యేవ చాబ్రూతామ్ అభిగమ్య జగత్పతిమ్ ।
 యథోక్తవచనం ప్రీతౌ హర్షయుక్తౌ ద్విజర్షభౌ ॥ 3.21 ॥

తతస్సుమన్త్రం ద్యుతిమాన్ రాజా వచనమబ్రవీత్ ।
 రామః కృతాత్మా భవతా శీఘ్రమానీయతామితి ॥ 3.22 ॥

స తథేతి ప్రతిజ్ఞాయ సుమన్త్రో రాజశాసనాత్ ।
 రామం తత్రానయాశ్చక్రే రథేన రథినాం వరమ్ ॥ 3.23 ॥

అథ తత్ర సమాసీనాః తదా దశరథం నృపమ్ ।
 ఉపవిష్టాశ్చ సచివాః రాజానశ్చ సనైగమాః ।
 ప్రాచ్యోదీచ్యాః ప్రతీచ్యాశ్చ దాక్షిణాత్యాశ్చ భూమిపాః ॥ 3.24 ॥
 మ్లేచ్ఛాశ్చార్యాశ్చ యే చాన్యే వనశైలాస్తవాసినః ।
 ఉపాసాంశ్చక్రిరే సర్వే తం దేవా ఇవ వాసవమ్ ॥ 3.25 ॥
 తేషాం మధ్యే స రాజర్షిః మరుతామివ వాసవః ।
 ప్రాసాదస్థో రథగతం దదర్శాయాస్తమాత్మజమ్ ॥ 3.26 ॥
 గంధర్వరాజప్రతిమం లోకే విఖ్యాతపౌరుషమ్ ।
 దీర్ఘబాహుం మహాసత్త్వం మత్తమాతంగ్గామినమ్ ॥ 3.27 ॥
 చంద్రకాంతాననం రామమ్ అతీవ ప్రియదర్శనమ్ ।
 రూపాదార్యగుణైః పుంసాం దృష్టిచిత్తాపహారిణమ్ ॥ 3.28 ॥
 ఘర్మాభితప్తాః పర్జన్యం హ్లాదయస్తమివ ప్రజాః ।
 న తతర్ప సమాయాస్తం పశ్యమానో నరాధిపః ॥ 3.29 ॥
 అవతార్య సుమన్తస్తం రాఘవం స్యన్తనోత్తమాత్ ।
 పితుస్సమీపం గచ్ఛంతం ప్రాంజలిః పృష్ఠతోఽన్వగాత్ ॥ 3.30 ॥
 స తం కైలాసశృంగాభం ప్రాసాదం నరపుంగవః ।
 ఆరురోహ నృపం ద్రష్టుం సహ సూతేన రాఘవః ॥ 3.31 ॥
 స ప్రాంజలిరభిప్రేత్య ప్రణతః పితురన్తికే ।
 నామ స్వం శ్రావయన్ రామః వవన్దే చరణౌ పితుః ॥ 3.32 ॥
 తం దృష్ట్వా ప్రణతం పార్శ్వే కృతాశ్శలిపుటం నృపః ।
 గృహ్యోంజలౌ సమాకృప్య సస్వజే ప్రియమాత్మజమ్ ॥ 3.33 ॥
 తస్మై చాభ్యుదితం సమ్యక్ మణిక్పానభూషితమ్ ।
 దిదేశ రాజా రుచిరం రామాయ పరమాసనమ్ ॥ 3.34 ॥
 తదాసనవరం ప్రాప్య వ్యదీపయత రాఘవః ।
 స్వయైవ ప్రభయా మేరుమ్ ఉదయే విమలో రవిః ॥ 3.35 ॥
 తేన విభ్రాజతా తత్ర సా సభాఽభివ్యరోచత ।
 విమలగ్రహనక్షత్రా శారదీ ద్యౌరివేందునా ॥ 3.36 ॥
 తం పశ్యమానో నృపతిః తుతోష ప్రియమాత్మజమ్ ।
 అలంకృతమివాత్మానమ్ ఆదర్శతలసంస్థితమ్ ॥ 3.37 ॥
 స తం సస్మితమాభాష్య పుత్రం పుత్రవతాం వరః ।
 ఉవాచేదం వచో రాజా దేవేంద్రమివ కాశ్యపః ॥ 3.38 ॥

జ్యేష్ఠాయామసి మే పత్న్యాం సదృశ్యాం సదృశస్సుతః ।
ఉత్పన్నస్త్వం గుణశ్రేష్ఠః మమ రామాత్మజః ప్రియః ॥ 3.39 ॥

యతస్త్వయా ప్రజాశ్చేమాః స్వగుణైరనురంజితాః ।
తస్మాత్త్వం పుష్యయోగేన యౌవరాజ్యమవాప్నుహి ॥ 3.40 ॥

కామతస్త్వం ప్రకృత్యైవ వినీతో గుణవానసి ।
గుణవత్యసి తు స్నేహోత్ పుత్ర వక్ష్యామి తే హితమ్ ॥ 3.41 ॥

భూయో వినయమాస్థాయ భవ నిత్యం జితేంద్రియః ।
కామక్రోధసముత్థాని త్యజేథా వ్యసనాని చ ॥ 3.42 ॥

పరోక్షయా వర్తమానః పృథ్వా ప్రత్యక్షయా తథా ।
అమాత్యప్రభృతీస్సర్వాః ప్రకృతీశ్చానురంజయ ॥ 3.43 ॥

కోష్ఠాగారాయుధాగారైః కృత్వా సన్నిచయాన్ బహూన్ ।
తుష్టానురక్తప్రకృతిః యః పాలయతి మేదినీమ్ ॥ 3.44 ॥

తస్య నందన్తి మిత్రాణి లబ్ధ్వాఽమృతమివామరాః ।
తస్మాత్త్వమపి చాత్మానం నియమ్యైవం సమాచర ॥ 3.45 ॥

తచ్ఛ్రుత్వా సుహృదస్తస్య రామస్య ప్రియకారిణః ।
త్వరితాశ్శీఘ్రమభ్యేత్య కౌసల్యాయై న్యవేదయన్ ॥ 3.46 ॥

సా హిరణ్యం చ గాఙ్ఘ్రైవ రత్నాని వివిధాని చ ।
వ్యాదిదేశ ప్రియాభ్యేభ్యః కౌసల్యా ప్రమదోత్తమా ॥ 3.47 ॥

అథాఽభివాద్య రాజానం రథమారుహ్య రాఘవః ।
యయౌ స్వం ద్యుతిమద్వేశ్మ జనౌఘైః ప్రతిపూజితః ॥ 3.48 ॥

తే చాపి పౌరా నృపతేర్వచస్తత్, శ్రుత్వా తథా లాభమివేష్టమాశు ।
నరేంద్రమామంత్ర్య గృహాణి గత్వా, దేవాన్ సమానర్చురభిప్రహృష్టాః ॥ 3.49 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।
పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే తృతీయస్సర్గః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే చతుర్థస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।
పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

గతేష్వథ నృపో భూయః పౌరేషు సహ మన్త్రిభిః ।
మన్త్రయిత్వా తతశ్చక్రే నిశ్చయజ్ఞస్సనిశ్చయమ్ ॥ 4.1 ॥ (2 సార్లు)

శ్వ ఏవ పుష్యో భవితా శ్వోఽభిషేచ్యస్తు మే సుతః ।
రామో రాజీవతామ్రాక్షః యౌవరాజ్య ఇతి ప్రభుః ॥ 4.2 ॥

అథాఽన్తర్మహామావిశ్య రాజా దశరథస్తదా ।
సూతమామస్త్రయామాస రామం పునరిహోనయ ॥ 4.3 ॥

ప్రతిగృహ్య స తద్వాక్యం సూతః పునరుపాయయౌ ।
రామస్య భవనం శీఘ్రం రామమానయితుం పునః ॥ 4.4 ॥

ద్వాప్లేరావేదితం తస్య రామాయాగమనం పునః ।
శ్రుత్వైవ చాపి రామస్తం ప్రాప్తం శంకాన్వితోఽభవత్ ॥ 4.5 ॥

ప్రవేశ్య చైనం త్వరితం రామో వచనమబ్రవీత్ ।
యదాగమనకృత్యం తే భూయస్తద్భూహ్యశేషతః ॥ 4.6 ॥

తమువాచ తతస్సూతః రాజా త్వాం ద్రష్టుమిచ్ఛతి ।
శ్రుత్వా ప్రమాణమత్ర త్వం గమనాయేతరాయ వా ॥ 4.7 ॥

ఇతి సూతవచశ్రుత్వా రామోఽథ త్వరయాఽన్వితః ।
ప్రయయౌ రాజభవనం పునర్ద్రష్టుం నరేశ్వరమ్ ॥ 4.8 ॥

తం శ్రుత్వా సమనుప్రాప్తం రామం దశరథో నృపః ।
ప్రవేశయామాస గృహం వివక్షుః ప్రియముత్తమమ్ ॥ 4.9 ॥

ప్రవిశన్నేవ చ శ్రీమాన్ రాఘవో భవనం పితుః ।
దదర్శ పితరం దూరాత్ ప్రణిపత్య కృతాంజలిః ॥ 4.10 ॥

ప్రణమంతం సముత్థాప్య తం పరిష్వజ్య భూమిపః ।
ప్రదిశ్య చాస్మై రుచిరమ్ ఆసనం పునరబ్రవీత్ ॥ 4.11 ॥

రామ వృద్ధోఽస్మి దీర్ఘాయుః భుక్తా భోగా మయేప్పితాః ।
అన్నవద్భిః క్రతుశతైః తథేష్టం భూరిదక్షిణైః ॥ 4.12 ॥

జాతమిష్టమపత్యం మే త్వమద్యానుపమం భువి ।
దత్తమిష్టమధీతం చ మయా పురుషసత్తమ ॥ 4.13 ॥

అనుభూతాని చేష్టాని మయా వీర సుఖాన్యపి ।
దేవర్షిపితృవిప్రాణామ్ అన్యణోఽస్మి తథాఽఽత్మనః ॥ 4.14 ॥

న కించిన్మమ కర్తవ్యం తవాన్యత్రాభిషేచనాత్ ।
అతో యత్త్వామహం బ్రూయాం తన్మే త్వం కర్తుమర్హసి ॥ 4.15 ॥

అద్య ప్రకృతయస్పర్వాః త్వామిచ్ఛన్తి నరాధిపమ్ ।
అతస్త్వాం యువరాజానమ్ అభిషేక్ష్యామి పుత్రక ॥ 4.16 ॥

అపి చాద్యాశుభాన్ రామ స్వప్నే పశ్యామి దారుణాన్ ।
సనిర్ఘాతా దివోల్కా చ పతతీహ మహాస్వనా ॥ 4.17 ॥

అవష్టబ్దం చ మే రామ నక్షత్రం దారుణైర్గ్రహైః ।
ఆవేదయన్తి దైవజ్ఞాః సూర్యాంగారకరాహుభిః ॥ 4.18 ॥

ప్రాయేణ హి నిమిత్తానామ్ ఈదృశానాం సముద్భవే ।
రాజా హి మృత్యుమాప్నోతి ఘోరాం వాఽపదమృచ్ఛతి ॥ 4.19 ॥

తద్యావదేవ మే చేతః న విముహ్యతి రాఘవ ।
తావదేవాభిషింఛస్వ చలా హి ప్రాణినాం మతిః ॥ 4.20 ॥

అద్య చంద్రోఽభ్యుపగతః పుష్యోత్పూర్వం పునర్వసూ ।
శ్వః పుష్యయోగం నియతం వక్ష్యన్తే దైవచింతకాః ॥ 4.21 ॥

తతః పుష్యేఽభిషింఛస్వ మనస్త్యరయతీవ మామ్ ।
శ్వస్త్వాహమభిషేక్ష్యామి యౌవరాజ్యే పరంతప ॥ 4.22 ॥

తస్మాత్త్వయాఽద్యప్రభృతి నిశేయం నియతాత్మనా ।
సహ వధోపవస్తవ్యా దర్భప్రస్తరశాయినా ॥ 4.23 ॥

సుహృదశ్చాప్రమత్తాస్త్యాం రక్షన్త్యద్య సమన్తతః ।
భవన్తి బహు విఘ్నాని కార్యాణ్యేవంవిధాని హి ॥ 4.24 ॥

విప్రోషితశ్చ భరతః యావదేవ పురాదితః ।
తావదేవాభిషేకస్తే ప్రాప్తకాలో మతో మమ ॥ 4.25 ॥

కామం ఖలు సతాం వృత్తే భ్రాతా తే భరతస్త్థితః ।
జ్యేష్ఠానువర్తీ ధర్మాత్మా సానుక్రోశో జితేంద్రియః ॥ 4.26 ॥

కిన్తు చిత్తం మనుష్యాణామ్ అనిత్యమితి మే మతిః ।
సతాం చ ధర్మనిత్యానాం కృతశోభి చ రాఘవ ॥ 4.27 ॥

ఇత్యుక్తస్సోఽభ్యనుజ్ఞాతః శ్వోభావిన్యభిషేచనే ।
వ్రజేతి రామః పితరమ్ అభివాద్యాభ్యయాద్భహమ్ ॥ 4.28 ॥

ప్రవిశ్య చాత్మనో వేశ్మ రాజ్ఞోద్దిష్టేఽభిషేచనే ।
తత్క్షణేన వినిర్గమ్య మాతురన్తఃపురం యయౌ ॥ 4.29 ॥

తత్ర తాం ప్రవణామేవ మాతరం క్షౌమవాసినీమ్ ।
వాగ్యతాం దేవతాగారే దదర్శాయాచతీం శ్రియమ్ ॥ 4.30 ॥

ప్రాగేవ చాగతా తత్ర సుమిత్రా లక్ష్మణస్తథా ।
సీతా చానాయితా శ్రుత్వా ప్రియం రామాభిషేచనమ్ ॥ 4.31 ॥

తస్మిన్ కాలే హి కౌసల్యా తస్థావామీలితేక్షణా ।
సుమిత్రయాఽన్వాస్యమానా సీతయా లక్ష్మణేన చ ॥ 4.32 ॥

శ్రుత్వా పుష్యేణ పుత్రస్య యౌవరాజ్యాఽభిషేచనమ్ ।
ప్రాణాయామేన పురుషం ధ్యాయమానా జనార్దనమ్ ॥ 4.33 ॥

తథా సన్నియమామేవ సోఽభిగమ్యాభివాద్య చ ।
ఉవాచ వచనం రామః హర్షయంస్తామనిన్దితామ్ ॥ 4.34 ॥

అమ్బు పిత్రా నియుక్తోఽస్మి ప్రజాపాలనకర్మణి ।
భవితా శ్వోఽభిషేకో మే యథా మే శాసనం పితుః ॥ 4.35 ॥

సీతయాప్యపవస్తవ్యా రజనీయం మయా సహ ।
ఏవమృత్విగుపాధ్యాయైః సహ మాముక్తవాన్ పితా ॥ 4.36 ॥

యాని యాన్యత్ర యోగ్యాని శ్వోభావిన్యభిషేచనే ।
తాని మే మంగళాన్యద్య వైదేహ్యోశ్చైవ కారయ ॥ 4.37 ॥

ఏతచ్ఛ్రుత్వా తు కౌసల్యా చిరకాలాభికాంక్షితమ్ ।
హర్షబాష్పకులం వాక్యమ్ ఇదం రామమభాషత ॥ 4.38 ॥

వత్స రామ చిరం జీవ హతాస్తే పరిపల్దినః ।
జ్ఞాతీన్మే త్వం శ్రియా యుక్తః సుమిత్రాయాశ్చ నన్దయ ॥ 4.39 ॥

కళ్యాణే బత నక్షత్రే మయి జాతోఽసి పుత్రక ।
యేన త్వయా దశరథః గుణైరారాధితః పితా ॥ 4.40 ॥

అమోఘం బత మే క్షాన్తం పురుషే పుష్కరేక్షణే ।
యేయమిక్ష్వాకురాజ్యశ్రీః పుత్ర త్వాం సంశ్రయిష్యతి ॥ 4.41 ॥

ఇత్యేవముక్తో మాత్రేదం రామో భ్రాతరమబ్రవీత్ ।
ప్రాంజలిం ప్రహ్వామాసీనమ్ అభివీక్ష్య స్మయన్నివ ॥ 4.42 ॥

లక్ష్మణేమాం మయా సార్థం ప్రశాధి త్వం వసున్దరామ్ ।
ద్వితీయం మేఽన్తరాత్మానం త్వామియం శ్రీరుపస్థితా ॥ 4.43 ॥

సామిత్రే భుంక్ష్య భోగాంస్త్వమ్ ఇష్టాన్ రాజ్యఫలాని చ ।
జీవితం చ హి రాజ్యం చ త్వదర్థమభికామయే ॥ 4.44 ॥

ఇత్యుక్త్వా లక్ష్మణం రామః మాతరావభివాద్య చ ।
అభ్యనుజ్ఞాప్య సీతాం చ జగామ స్వం నివేశనమ్ ॥ 4.45 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే అదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే చతుర్థస్కంధః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే ఐశ్వామిస్సర్గః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

- సద్విశ్వ రామం నృపతిః శ్వేభావిన్యభిషేచనే ।
పురోహితం సమాహూయ వసిష్ఠం చేదమబ్రవీత్ ॥ 5.1 ॥ (2 సార్లు)
- గచ్ఛోపవాసం కాకుత్స్థం కారయాద్య తపోధన ।
శ్రీయశోరాజ్యలాభాయ వద్వా సహ యతవ్రతమ్ ॥ 5.2 ॥
- తథేతి చ స రాజానమ్ ఉక్త్వా వేదవిదాం వరః ।
స్వయం వసిష్ఠో భగవాన్ యయా రామనివేశనమ్ ॥ 5.3 ॥
- ఉపవాసయితుం రామం మన్త్రవన్మన్తకోవిదః ।
బ్రాహ్మం రథవరం యుక్తమ్ ఆస్థాయ సుదృఢవ్రతః ॥ 5.4 ॥
- స రామభవనం ప్రాప్య పాణ్డరాభ్రఘనప్రభమ్ ।
తిస్రః కక్ష్యా రథేనైవ వివేశమునిసత్తమః ॥ 5.5 ॥
- తమాగతమ్పిం రామః త్వరన్నివ ససమ్భ్రమః ।
మానయిష్యన్ సమానార్హం నిశ్చక్రామ నివేశనాత్ ॥ 5.6 ॥
- అభ్యేత్య త్వరమాణశ్చ రథాభ్యాశం మనీషిణః ।
తతోఽవతారయామాస పరిగృహ్య రథాత్స్వయమ్ ॥ 5.7 ॥
- స చైనం ప్రశ్రితం దృష్ట్వా సమ్భాష్యాభిప్రసాద్య చ ।
ప్రియార్హం హర్షయన్ రామమ్ ఇత్యువాచ పురోహితః ॥ 5.8 ॥
- ప్రసన్నస్తే పితా రామ యౌవరాజ్యమవాప్స్యసి ।
ఉపవాసం భవానద్య కరోతు సహ సీతయా ॥ 5.9 ॥
- ప్రాతస్త్వామభిషేక్తా హి యౌవరాజ్యే నరాధిపః ।
పితా దశరథః ప్రీత్యా యయాతిం నహుషో యథా ॥ 5.10 ॥
- ఇత్యుక్త్వా స తదా రామమ్ ఉపవాసం యతవ్రతమ్ ।
మన్తవత్ కారయామాస వైదేహ్య సహితం మునిః ॥ 5.11 ॥
- తతో యథావద్రామేణ స రాజ్ఞో గురురర్చితః ।
అభ్యనుజ్ఞాప్య కాకుత్స్థం యయా రామనివేశనాత్ ॥ 5.12 ॥
- సుహృద్భిస్తత్ర రామోఽపి సహాసీనః ప్రియంవదైః ।
సభాజితో వివేశాఽథ తాననుజ్ఞాప్య సర్వశః ॥ 5.13 ॥
- హృష్టనారీనరయుతం రామవేశ్మ తదా బభౌ ।
యథా మత్తద్విజగణం ప్రపుల్లనలినం సరః ॥ 5.14 ॥

స రాజభవనప్రఖ్యాత్ తస్మాద్రామనివేశానాత్ ।

నిర్గత్య దదృశే మార్గం వసిష్ఠో జనసంవృతమ్ ॥ 5.15 ॥

వృందవృందైరయోధ్యాయాం రాజమార్గాస్సమస్తతః ।

బభూవురభిసమ్బాధాః కుతూహలజనైర్వృతాః ॥ 5.16 ॥

జనవృందోర్మీసంఘర్షహర్షస్వనవతస్తదా ।

బభూవ రాజమార్గస్య సాగరస్యేవ నిస్వస్థః ॥ 5.17 ॥

సిక్తసంమృష్టరథ్యా హి తదహర్షనమాలినీ ।

ఆసీదయోధ్యానగరీ సముచ్చితగృహధ్వజా ॥ 5.18 ॥

తదా హ్యయోధ్యానిలయః సస్త్రీబాలాబలో జనః ।

రామాభిషేకమాకాంక్షన్ ఆకాంక్షదుదయం రవేః ॥ 5.19 ॥

ప్రజాఽలంకారభూతం చ జనస్యానందవర్ధనమ్ ।

ఉత్సుకోఽభూజ్జనో ద్రష్టుం తమయోధ్యామహేలాత్సవమ్ ॥ 5.20 ॥

ఏవం తం జనసమ్బాధం రాజమార్గం పురోహితః ।

వ్యూహన్నివ జనోఘం తం శనై రాజకులం యయౌ ॥ 5.21 ॥

సితాభ్రశిఖరప్రఖ్యం ప్రాసాదమధిరుహ్య సః ।

సమీయాయ నరేంద్రేణ శక్రేణేవ బృహస్పతిః ॥ 5.22 ॥

తమాగతమభిప్రేక్ష్య హిత్వా రాజాసనం నృపః ।

పప్రచ్ఛ స చ తస్మై తత్ కృతమిత్యభ్యవేదయత్ ॥ 5.23 ॥

తేన చైవ తదా తుల్యం సహాసీనాస్సభాసదః ।

ఆసనేభ్యస్సముత్తస్థః పూజయంతః పురోహితమ్ ॥ 5.24 ॥

గురుణా త్వభ్యనుజ్ఞాతః మనుజౌఘం విస్సృజ్య తమ్ ।

వివేశాంతఃపురం రాజా సింహేలా గిరిగుహామివ ॥ 5.25 ॥

తదగ్ర్యరూపం ప్రమదాగణాకులం, మహేంద్రవేశ్మప్రతిమం నివేశనమ్ ।

విదీపయంశ్చారు వివేశ పార్థివః, శశీవ తారాగణసంకులం నభః ॥ 5.26 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షష్ఠమస్తంభః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షష్ఠమస్తంభః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

గతే పురోహితే రామః స్నాతో నియతమానసః ।
 సహ పత్న్యా విశాలాక్ష్యా నారాయణముపాగమత్ ॥ 6.1 ॥ (2 సార్లు)
 ప్రగృహ్య శిరసా సాత్రీం హవిషో విధివత్తదా ।
 మహతే దైవతాయాజ్యం జుహోవ జ్వలితేఽనలే ॥ 6.2 ॥
 శేషం చ హవిషస్తస్య ప్రాశ్యాశాస్యాత్మనః ప్రియమ్ ।
 ధ్యాయన్నారాయణం దేవం స్వాస్తీర్థే కుశసంస్తరే ॥ 2.6.3 ॥
 వాగ్యతస్సహ వైదేహ్యో భూత్వా నియతమానసః ।
 శ్రీమత్యాయతనే విష్ణోః శిశ్యే నరవరాత్మజః ॥ 6.4 ॥
 ఏకయామావశిష్టాయాం రాత్ర్యాం ప్రతివిబుద్ధ్య సః ।
 అలంకారవిధిం కృత్స్నం కారయామాస వేశ్మనః ॥ 6.5 ॥
 తత్ర శ్రృణ్వన్ సుఖా వాచః సూతమాగధవన్దినామ్ ।
 పూర్వాం సధ్యాముపాసీనః జజాప యతమానసః ॥ 2.6.6 ॥
 తుష్టావ ప్రణతశ్చైవ శిరసా మధుసూదనమ్ ।
 విమలక్షౌమసంవీతః వాచయామాస స ద్విజాన్ ॥ 6.7 ॥
 తేషాం పుణ్యాహఘోషోఽథ గంభీరమధురస్తదా ।
 అయోధ్యాం పూరయామాస తూర్యఘోషానునాదితః ॥ 6.8 ॥
 కృతోపవాసం తు తదా వైదేహ్యో సహ రాఘవమ్ ।
 అయోధ్యానిలయశ్చుత్వా సర్వః ప్రముదితో జనః ॥ 2.6.9 ॥
 తతః పౌరజనస్సర్వః శృత్వా రామాభిషేచనమ్ ।
 ప్రభాతాం రజనీం దృష్ట్వా చక్రే శోభయితుం పురీమ్ ॥ 6.10 ॥
 సితాభ్రశిఖరాభేషు దేవతాయతనేషు చ ।
 చతుష్పథేషు రధ్యాసు చైత్యేష్వట్టాలకేషు చ ॥ 6.11 ॥
 నానాపణ్యసమృద్ధేషు వణిజామాపణేషు చ ।
 కుటుంబినాం సమృద్ధేషు శ్రీమత్సు భవనేషు చ ॥ 6.12 ॥
 సభాసు చైవ సర్వాసు వృక్షేష్వాలక్ష్మితేషు చ ।
 ధ్వజాస్సముచ్చితాశ్చిత్రాః పతాకాశ్చాభవంస్తదా ॥ 6.13 ॥
 నటనర్తకసంఘానాం గాయకానాం చ గాయతామ్ ।
 మనః కర్ణసుఖా వాచః శుశృవుశ్చ తతస్తతః ॥ 6.14 ॥
 రామాభిషేకయుక్తాశ్చ కథాశ్చక్రుర్మిథో జనాః ।
 రామాభిషేకే సమ్రూప్తే చత్వరేషు గృహేషు చ ॥ 6.15 ॥

బాలా అపి క్రీడమానాః గృహద్వారేషు సంఘశః ।
రామాభిషేకసంయుక్తాః చక్రరేవం మిథః కథాః ॥ 6.16 ॥

కృతపుష్పోపహారశ్చ ధూపగన్ధాధివాసితః ।
రాజమార్గః కృతః శ్రీమాన్ పౌరై రామాభిషేచనే ॥ 6.17 ॥

ప్రకాశకరణార్థం చ నిశాగమనశంకయా ।
దీపవృక్షాం స్తథా చక్రుః అనురధ్యాసు సర్వశః ॥ 6.18 ॥

అలంకారం పురస్త్వైవం కృత్వా తత్పురవాసినః ।
ఆకాంక్షమాణా రామస్య యౌవరాజ్యాభిషేచనమ్ ॥ 6.19 ॥

సమేత్య సంఘశస్సర్వే చత్వరేషు సభాసు చ ।
కథయన్తో మిథస్తత్ర ప్రశశంసుర్జనాధిపమ్ ॥ 6.20 ॥

అహెలా మహాత్మా రాజాఽయమ్ ఇక్ష్యాకుకులనందనః ।
జ్ఞాత్వా యో వృద్ధమాత్మానం రామం రాజ్యేఽభిషేక్యతి ॥ 6.21 ॥

సర్వేప్యనుగృహీతాస్మృ యన్నో రామో మహీపతిః ।
చిరాయ భవితా గోప్తా దృష్టలోకపరావరః ॥ 6.22 ॥

అనుద్దతమనా విదాన్ ధర్మాత్మా భ్రాతృవత్సలః ।
యథా చ భ్రాతృషు స్నిగ్ధః తథాఽస్మాస్వపి రాఘవః ॥ 6.23 ॥

చిరంజీవతు ధర్మాత్మా రాజా దశరథోఽనఘః ।
యత్రసాదేనాభిషిక్తం రామం ద్రక్ష్యామహే వయమ్ ॥ 6.24 ॥

ఏవం విధం కథయతాం పౌరాణాం శుశ్రువుస్తదా ।
దిగ్భ్యోఽపి శ్రుతవృత్తాంతాః ప్రాప్తా జానపదా జనాః ॥ 6.25 ॥

తే తు దిగ్భ్యః పురీం ప్రాప్తాః ద్రష్టుం రామాభిషేచనమ్ ।
రామస్య పూరయామాసుః పురీం జానపదా జనాః ॥ 6.26 ॥

జనౌఘైస్తైర్విసర్పద్భిః శుశ్రువే తత్ర నిస్వనః ।
పర్వసూదీర్ఘవేగస్య సాగరస్యేవ నిస్వనః ॥ 6.27 ॥

తతస్తదింద్రక్షయసన్నిభం పురం, దిదృక్షుభిర్జానపదైరుపాగతైః ।
సమస్తతస్సస్వనమాకులం బభౌ, సముద్రయాదోభిరివార్ణవోదకమ్ ॥ 6.28 ॥ (2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే షష్ఠస్కంధః

అథ శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే సప్తమస్కర్ణః

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

జ్ఞాతిదాసీ యతో జాతా కైకేయ్యాస్తు సహోషితా ।

ప్రాసాదం చంద్రసంకాశమ్ ఆరురోహ యదృచ్ఛయా ॥ 7.1 ॥ (2 సార్లు)

సిక్తరాజపథాం రమ్యాం ప్రకీర్ణకుసుమోత్కరామ్ ।

అయోధ్యాం మంథరా తస్మాత్ ప్రాసాదాదన్వవైక్షత ॥ 7.2 ॥

పతాకాభిర్వారాఙ్గాభిః ధ్వజైశ్చ సమలంకృతామ్ ।

వృతాం ఛందపథైశ్చాపి శిరస్సుతజనైర్వృతామ్ ॥ 7.3 ॥

మాల్యమోదకహస్తైశ్చ ద్విజేంద్రైరభినాదితామ్ ।

శుక్లదేవగృహద్వారాం సర్వవాదిత్రనిస్వనామ్ ॥ 7.4 ॥

సన్రుహృష్టజనాకీర్ణాం బ్రహ్మఘోషాభినాదితామ్ ।

ప్రహృష్టవరహస్త్యశ్వాం సన్రుణర్దితగోవుషామ్ ॥ 7.5 ॥

ప్రహృష్టముదితైః పారైః ఉచ్చితధ్వజమాలినీమ్ ।

అయోధ్యాం మంథరా దృష్ట్వా పరం విస్మయమాగతా ॥ 7.6 ॥

ప్రహర్షోత్పల్లనయనాం సాణ్డురక్షామవాసినీమ్ ।

అవిదూరే స్థితాం దృష్ట్వా ధాత్రీం పప్రచ్ఛ మంథరా ॥ 7.7 ॥

ఉత్తమేనాభిసంయుక్తా హర్షేణార్ణవరా సతీ ।

రామమాతా ధనం కిం ను జనేభ్యస్సన్రుప్రయచ్ఛతి ॥ 7.8 ॥

అతిమాత్రప్రహర్షోఽయం కిం జనస్య చ శంస మే ।

కారయిష్యతి కిం వాపి సంప్రహృష్టో మహీపతిః ॥ 7.9 ॥

విదీర్యమాణా హర్షేణ ధాత్రీ తు పరయా ముదా ।

ఆచచక్షేఽథ కుబ్జాయై భూయసీం రాఘవశ్రియమ్ ॥ 7.10 ॥

శ్వః పుష్పేణ జితక్రోధం యౌవరాజ్యేన రాఘవమ్ ।

రాజా దశరథో రామమ్ అభిషేచయితాఽనఘమ్ ॥ 7.11 ॥

ధాత్ర్యాస్తు వచనం శృత్వా కుబ్జా క్షీప్రమమర్షితా ।

కైలాసశిఖరాకారాత్ ప్రాసాదాదవరోహత ॥ 7.12 ॥

సా దహ్యామానా కోపేన మంథరా పాపదర్శినీ ।

శయానామేత్య కైకేయీమ్ ఇదం వచనమబ్రవీత్ ॥ 7.13 ॥

ఉత్తిష్ఠ మూఢే కిం శేషే భయం త్వామభివర్తతే ।

ఉపప్లుతమఘోషేన కిమాత్మానం న బుధ్యసే ॥ 7.14 ॥

అనిష్టే సుభగాకారే సౌభాగ్యేన వికత్తసే ।
 చలం హి తవ సౌభాగ్యం నద్యాస్రోత ఇవోష్ణగే ॥ 7.15 ॥
 ఏవముక్తా తు కైకేయీ రుష్టయా పరుషం వచః ।
 కుబ్జయా పాపదర్శిన్యా విషాదమగమత్పరమ్ ॥ 7.16 ॥
 కైకేయీ త్వబ్రవీత్కుబ్జాం కచ్చిత్ క్షేమం ను మంథరే ।
 విషణ్ణవదనాం హి త్వాం లక్షయే భృశదుఃఖితామ్ ॥ 7.17 ॥
 మంథరా తు వచశ్రుత్వా కైకేయ్యా మధురాక్షరమ్ ।
 ఉవాచ క్రోధసంయుక్తా వాక్యం వాక్యవిశారదా ॥ 7.18 ॥
 సా విషణ్ణతరా భూత్వా కుబ్జా తస్యా హితైషిణీ ।
 విషాదయన్తి ప్రోవాచ భేదయన్తి చ రాఘవమ్ ॥ 7.19 ॥
 అక్షయ్యం సుమహద్దేవి ప్రవృత్తం త్వద్వినాశనమ్ ।
 రామం దశరథో రాజా యౌవరాజ్యేఽభిషేక్ష్వతి ॥ 7.20 ॥
 సాఽస్త్రిగాధే భయే మగ్నా దుఃఖశోకసమన్వితా ।
 దహ్యామానాఽనలేనేవ త్వద్ధితార్థమిహోగతా ॥ 7.21 ॥
 తవ దుఃఖేన కైకేయి మమ దుఃఖం మహద్భవేత్ ।
 త్వద్వృద్ధౌ మమ వృద్ధిశ్చ భవేదత్ర న సంశయః ॥ 7.22 ॥
 నరాధిపకులే జాతా మహిషీ త్వం మహీపతేః ।
 ఉగ్రత్వం రాజధర్మాణాం కథం దేవి న బుధ్యసే ॥ 7.23 ॥
 ధర్మావాదీ శరో భర్తా శ్లక్షణవాదీ చ దారుణః ।
 శుద్ధభావేన జానీషే తేనైవమతిసంధితా ॥ 7.24 ॥
 ఉపస్థితం ప్రయుంజానః త్వయి సాన్త్వమనర్థకమ్ ।
 అర్థేనైవాద్య తే భర్తా కౌసల్యాం యోజయిష్యతి ॥ 7.25 ॥
 అపవాహ్య స దుష్టాత్మా భరతం తవ బన్ధుషు ।
 కాల్యే స్థాపయితా రామం రాజ్యే నిహతకణ్ఠకే ॥ 7.26 ॥
 శత్రుః పతిప్రవాదేన మాత్రేవ హితకామ్యయా ।
 ఆశీవిష ఇవాంకేన బాలే పరిహృతస్త్వయా ॥ 7.27 ॥
 యథా హి కుర్యాత్ సర్వో వా శత్రుర్వా ప్రత్యుపేక్షితః ।
 రాజ్ఞా దశరథేనాద్య సపుత్రా త్వం తథా కృతా ॥ 7.28 ॥
 పాపేనాన్యతసాన్వేన బాలే నిత్యసుఖోచితే ।
 రామం స్థాపయతా రాజ్యే సానుబన్ధా హతా హ్యసి ॥ 7.29 ॥

సా ప్రాప్తకాలం కైకేయి క్షిప్రం కురు హితం తవ ।
త్రాయస్య పుత్రమాత్మానం మాం చ విస్మయదర్శనే ॥ 7.30 ॥

మంథరాయా వచశ్రుత్వా శయానా సా శుభాననా ।
ఉత్తస్థా హర్షసమ్పూర్ణా చంద్రలేఖేవ శారదీ ॥ 7.31 ॥

అతీవ సా తు సంహృష్టా కైకేయీ విస్మయాన్వితా ।
ఏకమాభరణం తస్యై కుబ్జాయై ప్రదదౌ శుభమ్ ॥ 7.32 ॥

దత్వా త్యాభరణం తస్యై కుబ్జాయై ప్రమదోత్తమా ।
కైకేయీ మంథరాం దృష్ట్వా పునరేవాబ్రవీదిదమ్ ॥ 7.33 ॥

ఇదం తు మంథరే మహ్యమ్ ఆఖ్యాసి పరమం ప్రియమ్ ।
ఏతన్నే ప్రియమాఖ్యాతుః కిం వా భూయః కరోమి తే ॥ 7.34 ॥

రామే వా భరతే వాఽహం విశేషం నోపలక్షయే ।
తస్మాత్తుష్టాఽస్మి యద్రాజా రామం రాజ్యేఽభిషేక్ష్వతి ॥ 7.35 ॥

న మే పరం కించిదితస్త్వయా పునః, ప్రియం ప్రియార్థే సువచం వచః పరమ్ ।
తథా హ్యవోచస్త్వమతః ప్రియోత్తరం, వరం పరం తే ప్రదదామి తం వృణు ॥ 7.36 ॥

(2 సార్లు)

సీతాదేవీయుతం వీరం సర్వభూషణభూషితం ।

పితృభక్తం హరిం ధ్యాయేత్ అయోధ్యాకాండ ఉత్తమే ॥

ఇత్యార్థే శ్రీమద్రామాయణే ఆదికావ్యే అయోధ్యాకాణ్డే సప్తమస్కర్గః ॥

అథ అష్టమస్కర్గః

మంథరా త్వభ్యసూయైనామ్ ఉత్ప్రుజ్యాభరణం చ తత్ ।

ఉవాచేదం తతో వాక్యం కోపదుఃఖసమన్వితా ॥ 8.1 ॥

శ్రీరామస్తుతిః - ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసంపదాం ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ॥

ఫలశ్రుతిః - ఇదం పవిత్రం పాపఘ్నం పుణ్యం వేదైశ్చ సమ్మితం ।
యః పఠేత్ రామచరితం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥

శ్రీరామచంద్రపరబ్రహ్మణే నమః

అథ క్షమాప్తార్థనా

– యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తుతే ॥

అథ భగవత్సమర్పణమ్

– కాయేన వాచా మనసేంద్రియైర్వా
బుద్ధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేః స్వభావాత్ ।
కరోమి యద్యత్సకలం పరస్మై
నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

అథ మంగళమ్

– శ్రీయః కాంతాయ కళ్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

